

Libelleninventarisatie
Natuurmonumentengebied
Horstermeerpolder

In
2014

W.J.A. Hoeffnagel
Ankeveen

Copyright 2014

W.J.A. Hoeffnagel (Willem-Jan)

Mr. J.C. Buhrmannlaan 54

1244 PH Ankeveen

035-6919356

w.j.a.hoeffnagel@hccnet.nl

Alle foto's zijn door de auteur genomen.

Inhoud

1.	Inleiding	5
2.	Methode	7
3.	Resultaten Horstermeerpolder	8
3.1	Horstermeerpolder (04-05-2014).....	8
3.2	Horstermeerpolder (17-05-2014).....	8
3.3	Horstermeerpolder (23-05-2014).....	9
3.4	Horstermeerpolder (26-06-2014).....	9
3.5	Horstermeerpolder (23-07-2014).....	10
3.6	Horstermeerpolder (12-09-2014).....	10
4.	Conclusies	11
4.1	Bespreking doelsoorten	12
4.2	Bespreking gebied	12
4.3	Overige soorten	12
5.	Literatuur	14

Tabellen

1.	Bezoekgegevens	7
2.	Waarnemingen Horstermeerpolder 04-05-2014	8
3.	Waarnemingen Horstermeerpolder 17-05-2014	8
4.	Waarnemingen Horstermeerpolder 23-05-2014	9
5.	Waarnemingen Horstermeerpolder 26-06-2014	9
6.	Waarnemingen Horstermeerpolder 23-07-2014	10
7.	Waarnemingen Horstermeerpolder 12-09-2014	10
8.	Waarnemingenoverzicht 2014	11
9.	Overige soorten.....	13

Foto's

	Vroege glazenmaker	Voorblad
1	Bruine glazenmaker.....	4
2	Onderzoeksgebied	5
3	Grote roodoogjuffer	6
4	Bruine kiekendief	14

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2014

Routes

1.	Route Horstermeerpolder 04-05-2014	15
2.	Route Horstermeerpolder 17-05-2014	16
3.	Route Horstermeerpolder 23-05-2014	17
4.	Route Horstermeerpolder 26-06-2014	18
5.	Route Horstermeerpolder 23-07-2014	19
6.	Route Horstermeerpolder 12-09-2014	20

Foto 1 Bruine glazenmaker

1. Inleiding

In 2014 is vergunning (Vergunning 4) verkregen van de Vereniging Natuurmonumenten om een gebied te inventariseren op het voorkomen van Libellen (Odonata). Het betrof een gedeelte van het gebied Horstermeerpolder.

De Horstermeerpolder ligt tussen de Kortenhoefse Plassen en de Ankeveense Plassen en is zeer diep gelegen. Het natuurgebied bestaat uit 2 delen aan de zuidkant van de polder. Het gedeelte dat is geïnventariseerd is zeer nat met rietland en hier en daar kleine stukjes moerasbos.

Foto 2 Onderzoeksgebied (bron GoogleMaps)

Bij deze inventarisatie is met nadruk gezocht naar de doelsoorten die voor de Vereniging Natuurmonumenten van belang zijn. Ook de recent naar het noorden oprukkende Vuurlibel (*Crocothemis erythraea*) wordt tot de lijst van doelsoorten gerekend.

De lijst van onderzochte doelsoorten betreft derhalve:

- Vroege glazenmaker – *Aeshna isosceles*
- Groene glazenmaker – *Aeshna viridis*
- Grote keizerlibel – *Anax imperator*
- Glassnijder – *Brachytron pratense*

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2014

- Bruine korenbout - *Libellula fulva*
- Vuurlibbel - *Crocothemis erythraea*
- Gevlekte witsnuitlibel - *Leucorrhinia pectoralis*.

Buiten de doelsoorten werden ook alle andere libellensoorten genoteerd.

Hoewel de focus sterk gericht was op Libellen zijn ook vele andere dieren soorten waargenomen. Deze worden ook in dit rapport gepresenteerd.

Foto 3 Grote roodoogjuffer

2. Methode

Het gebied is een aantal keren bezocht (zie Tabel 1). Vanwege de weersomstandigheden en eigen vakantie(s) lukte het niet om het gebied vaker te bezoeken of op andere data. Tijdens de inventarisaties die uitgevoerd werden waren de omstandigheden behoorlijk goed. Door de spreiding in tijd is een goede indruk gekregen van de aanwezigheid van de te verwachten soorten.

Waarnemingsdata en weersomstandigheden			
Datum	Bewolking	Windsnelheid	Temperatuur
04.05.14	Half - zwaar	Weinig	15 °C
17.05.14	Licht	Weinig	22 °C
23.05.14	Half - zwaar	Weinig	21 °C
26.06.14	Licht	Weinig	25 °C
23.07.14	Onbewolkt	Matig	26 °C
12.09.14	Half	Matig	20 °C

Tabel 1 Bezoekgegevens

Tijdens de bezoeken werden de libellensoorten genoteerd waarbij de aantallen van de doelsoorten exact werden bepaald en gemarkeerd. De aantallen van de niet-doelsoorten werden bepaald in een aantal categorieën (1, 2, 3, 4, 5, 6 - 25, 26 - 50, 51 - 100 en > 100).

De locaties van de waargenomen doelsoorten werden met behulp van een Garmin GPSmap 60CSx via markeerpunten aangegeven op de digitale TOPOnl stafkaart.

Aangezien het gebied zeer moeilijk toegankelijk is, is in het lente- en zomerseizoen van 2014 zes keer langs de randen van het gebied gelopen om alle waargenomen soorten te noteren.

3. Resultaten Horstermeerpolder

3.1 Horstermeerpolder (04-05-2014)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 15.

Tijdens deze eerste, verkennende, ronde werden direct zes soorten waargenomen met twee exemplaren van de Glassnijder.

Horstermeerpolder			
04.05.14			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Glassnijder	Brachytron pratense	1	542
Glassnijder	Brachytron pratense	1	543
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaamtje	Ischnura elegans	1	
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	4	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	>100	
Grote roodoogjuffer	Erythromma najas	6-25	
Smaragdlibell	Cordulia aenea	1	

Tabel 2 Waarnemingen Horstermeerpolder 04-05-2014

3.2 Horstermeerpolder (17-05-2014)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 16.

Tijdens deze ronde werden twee van de doelsoorten waargenomen. Verrassend was de ontdekking van de Vuurlibell.

Horstermeerpolder			
17.05.14			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Glassnijder	Brachytron pratense	1	565
Glassnijder	Brachytron pratense	2	566
Vuurlibell	Crocothemis erythraea	1	564
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaamtje	Ischnura elegans	6-25	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	>100	
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	6-25	
Grote roodoogjuffer	Erythromma najas	26-50	

Tabel 3 Waarnemingen Horstermeerpolder 17-05-2014

3.3 Horstermeerpolder (23-05-2014)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 17.

Deze keer alleen de Glassnijder van de doelsoorten. Het bleek al snel dat de meeste doelsoorten en ook de grootste soortenrijkdom aan de zuidkant van het gebied is aan te treffen. Dit is op zich niet vreemd aangezien deze strook pal aan de Kortenhoefse Plassen grenst.

Horstermeerpolder			
23.05.14			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Glassnijder	Brachytron pratense	1	595
Glassnijder	Brachytron pratense	1	596
Glassnijder	Brachytron pratense	1	597
Glassnijder	Brachytron pratense	1	598
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	>100	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	>100	
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula	1	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	3	

Tabel 4 Waarnemingen Horstermeerpolder 23-05-2014

3.4 Horstermeerpolder (26-06-2014)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 18.

Er werden drie doelsoorten waargenomen.

Horstermeerpolder			
26.06.14			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles	1	605
Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles	1	607
Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles	1	609
Vroege glazenmaker	Aeshna isosceles	1	611
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	606
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	610
Glassnijder	Brachytron pratense	2	608
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Lantaarntje	Ischnura elegans	6-25	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	26-50	
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	1	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	26-50	

Tabel 5 Waarnemingen Horstermeerpolder 26-06-2014

3.5 Horstermeerpolder (23-07-2014)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 19.

Alleen de Grote keizerlibel werd waargenomen.

Horstermeerpolder			
23.07.14			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	612
Grote keizerlibel	Anax imperator	2	613
Grote keizerlibel	Anax imperator	1	614
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum	1	
Lantaarntje	Ischnura elegans	1	
Paardenbijter	Aeshna mixta	1	
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	1	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	6-25	
Steenrode heidelibel	Sympetrum vulgatum	2	
Bloedrode heidelibel	Sympetrum sanguineum	1	

Tabel 6 Waarnemingen Horstermeerpolder 23-07-2014

3.6 Horstermeerpolder (12-09-2014)

De route van deze inventarisatie is te vinden op pagina 20.

Geen doelsoorten, maar dat is ook niet meer te verwachten zo laat in het libellenseizoen.

Horstermeerpolder			
12.09.14			
Doelsoorten [NL]	[Wet.]	Aantal	Markeerpunt
-	-		
Overige soorten [NL]	[Wet.]	Aantal	
Paardenbijter	Aeshna mixta	6-25	
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	1	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	1	
Bruinrode heidelibel	Sympetrum striolatum	2	

Tabel 7 Waarnemingen Horstermeerpolder 12-09-2014

4. Conclusies

Dit was een eerste inventarisatie van Libellen in dit gebied. Het is te vroeg om op basis van dit ene jaar een goed beeld te krijgen van de libellendiversiteit.

Het eindresultaat voor 2014 is te zien in Tabel 8. In 2014 werden 15 soorten waargenomen. Daarbij zijn vier doelsoorten gezien. Van de overige soorten kan gezegd worden dat het voor het plassegebied vrij normale soorten zijn.

Resultaat van de Inventarisatie 2014	
Doelsoorten	Horstermeerpolder
Vroege glazenmaker	X
Grote keizerlibel	X
Glassnijder	X
Vuurlibel	X
Aantal doelsoorten soorten	4
Overige soorten	Horstermeerpolder
Variabele waterjuffer	X
Grote roodoogjuffer	X
Vuurjuffer	X
Lantaarntje	X
Paardenbijter	X
Bruine glazenmaker	X
Smaragdlibel	X
Gewone oeverlibel	X
Bruinrode heidelibel	X
Bloedrode heidelibel	X
Steenrode heidelibel	X
Aantal overige soorten	11
Totaal aantal soorten	15

Tabel 8 Waarnemingen overzicht 2014

4.1 Bespreking doelsoorten

Van drie doelsoorten, de Vuurlibel is daarbij uitgezonderd, worden in de wijdere omgeving van het onderzoeksgebied regelmatig exemplaren gezien. Ze zijn kenmerkend voor het plassenengebied. De aantallen waren wel laag.

De Vuurlibel is in het wijder gebied rondom het onderzoeksgebied wel aanwezig maar wordt slechts sporadisch waargenomen.

4.2 Bespreking gebied

Het gebied is een nogal eenvormig rietmoeras met weinig open water. Ook ontbreekt vaak windbeschutting. Voor libellen is het gebied daarmee niet erg geschikt. De meeste soorten en de hoogste aantallen werden steeds waargenomen langs de sloot aan de zuidkant. Dit deel van het gebied grenst daar aan de Kortenhoefse Plassen en vermoedelijk komen de meeste soorten al zwerfend vanuit de Kortenhoefse Plassen in de Horstermeer terecht.

4.3 Overige soorten

Buiten de waarnemingen van de onderzochte libellen zijn ook nog een aantal andere soorten waargenomen (Zie Tabel 9). Daarbij zijn de volgende opmerkingen te maken:

- Waarschijnlijk broedt er een paartje Bruine kiekendieven in het centrum van het rietveld.
- Er zijn veel meer soorten insecten waargenomen maar het was niet mogelijk die op naam te brengen.
- De aanwezigheid en aantallen van de diverse soorten fluctueerden enorm

Libellen Inventarisatie Horstermeerpolder 2014

Horstermeerpolder						
	Datum					
Soort	04.05.14	17.05.14	23.05.14	26.06.14	23.07.14	12.09.14
Distelboktor			1			
Schorpioenvlieg			1			
Grote groene sabelsprinkhaan				26 - 50		
Gewoon spitskopje			1	1		
Struiksprinkhaan			1			
Bruine sprinkhaan				6 - 25		2
Groot dikkopje				6 - 25		
Citroenvlinder					1	
Landkaartje			1	1		6 - 25
Bont zandoogje						5
Atalanta			2	26 - 50	6 - 25	
Dagpauwoog	6 - 25	2	1		5	1
Klein koolwitje						1
Kleine vos	2	1	2	26 - 50		
Klein geaderd witje	5	1		51 - 100	26 - 50	6 - 25
Roodborsttapuit		2				
Snor		2				
Bruine kiekendief		1		2		
Rietgors		4	1			
Fazant			1			
Kleine karekiet		6 - 25	6 - 25			
Rietzanger		6 - 25				
Ree		1	1		1	

Tabel 9 Overige waargenomen soorten

6. Literatuur

Bos, F. e.a. – Veldgids Libellen (2007) KNNV Uitgeverij 5^e druk

Dijkstra, K.D. – Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe (2006) British Wildlife Publishing

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie – Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (Brachytron Jrg.11(2), augustus 2008)

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie – De Nederlandse Libellen (Odonata) (2002) KNNV Uitgeverij

Foto 4 Bruine kiekendief

Route Horstermeerpolder 04-05-2014

Route Horstermeerpolder 17-05-2014

Route Horstermeerpolder 23-05-2014

Route Horstermeerpolder 26-06-2014

Route Horstermeerpolder 23-07-2014

Route Horstermeerpolder 12-09-2014